

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра загальної екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Протокол № 9 від "23" травня 2024 р.  
Декан факультету захисту рослин,  
біотехнологій та екології

\_\_\_\_\_  
**Юлія КОЛОМІЄЦЬ**

**"СХВАЛЕНО"**

на засіданні кафедри загальної екології,  
радіобіології та безпеки життєдіяльності  
Протокол № 11 від "22" травня 2024 р.

\_\_\_\_\_  
Завідувач кафедри  
**Алла КЛЕПКО**

**"РОЗГЛЯНУТО"**

Гарант ОП

\_\_\_\_\_  
к. с.-г. н., доцент  
**Марина ЛАДИКА**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

\_\_\_\_\_  
Цивільний захист

Галузь знань \_\_\_\_\_ 10 Природничі науки \_\_\_\_\_  
спеціальність \_\_\_\_\_ 101 Екологія \_\_\_\_\_  
освітня програма \_\_\_\_\_ «Екологічний контроль та аудит» \_\_\_\_\_  
Факультет (ННІ) \_\_\_\_\_ захисту рослин, біотехнологій та екології \_\_\_\_\_  
Розробники: \_\_\_\_\_ доц. Ракоїд О.О., канд. с.-г. наук \_\_\_\_\_  
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

**Опис навчальної дисципліни Цивільний захист**  
(назва)

|                                                                     |                                 |                       |
|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------|-----------------------|
| Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь     |                                 |                       |
| Освітній ступінь                                                    | Магістр                         |                       |
| Спеціальність                                                       | 101 Екологія                    |                       |
| Освітня програма                                                    | «Екологічний контроль та аудит» |                       |
| Характеристика навчальної дисципліни                                |                                 |                       |
| Вид                                                                 | Обов'язкова                     |                       |
| Загальна кількість годин                                            | 90                              |                       |
| Кількість кредитів ECTS                                             | 3                               |                       |
| Кількість змістових модулів                                         | 2                               |                       |
| Курсовий проект (робота) (за наявності)                             |                                 |                       |
| Форма контролю                                                      | Екзамен                         |                       |
| Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання |                                 |                       |
|                                                                     | денна форма навчання            | заочна форма навчання |
| Курс (рік підготовки)                                               | 1                               | 1                     |
| Семестр                                                             | 1                               | 1                     |
| Лекційні заняття                                                    | 15 год.                         | год.                  |
| Практичні, семінарські заняття                                      | 15 год.                         | 4 год.                |
| Лабораторні заняття                                                 | год.                            | год.                  |
| Самостійна робота                                                   | 60 год.                         | год.                  |
| Індивідуальні завдання                                              | год.                            | 86 год.               |
| Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання       | 2 год.                          |                       |

**1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни**

*Мета* курсу дисципліни «Цивільний захист» – формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту з врахуванням особливості майбутньої професійної діяльності, а також досягнень науково-технічного прогресу.

*Завдання* вивчення дисципліни «Цивільний захист» передбачає опанування та засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення надзвичайних ситуацій, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних

цінностей в умовах надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків, у тому числі, НС воєнного характеру.

***Набуття компетентностей:***

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

***Програмні результати навчання (ПРН):***

ПРН09. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни для:**

– повного терміну денної та заочної форми навчання

| Назви змістових модулів і тем                                        | Кількість годин |        |              |   |     |     |      |              |              |    |     |     |      |
|----------------------------------------------------------------------|-----------------|--------|--------------|---|-----|-----|------|--------------|--------------|----|-----|-----|------|
|                                                                      | денна форма     |        |              |   |     |     |      | Заочна форма |              |    |     |     |      |
|                                                                      | тижні           | усього | у тому числі |   |     |     |      | усього       | у тому числі |    |     |     |      |
|                                                                      |                 |        | л            | п | лаб | інд | с.р. |              | л            | п  | лаб | інд | с.р. |
| 1                                                                    | 2               | 3      | 4            | 5 | 6   | 7   | 8    | 9            | 10           | 11 | 12  | 13  | 14   |
| <b>Змістовий модуль 1. <i>Цивільний захист в сучасних умовах</i></b> |                 |        |              |   |     |     |      |              |              |    |     |     |      |
| Тема 1.<br>Цивільний захист в сучасних умовах                        | 1-2             | 11     | 2            | 2 |     |     | 7    | 12           |              | 2  |     |     | 10   |
| Тема 2.<br>Міжнародне гуманітарне право                              | 3-4             | 11     | 1            | 2 |     |     | 8    | 10           |              |    |     |     | 10   |
| Тема 3.<br>Організаційна структура цивільного захисту                | 5-6             | 10     | 2            | 1 |     |     | 7    | 10           |              |    |     |     | 10   |
| Тема 4.<br>Моніторинг                                                | 7               | 12     | 2            | 2 |     |     | 8    | 10           |              |    |     |     | 10   |

|                                                                                              |       |    |    |   |  |    |    |    |   |   |  |  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------|----|----|---|--|----|----|----|---|---|--|--|----|
| надзвичайних ситуацій                                                                        |       |    |    |   |  |    |    |    |   |   |  |  |    |
| Разом за змістовим модулем 1                                                                 | 44    | 7  | 7  |   |  | 30 | 42 |    | 2 |   |  |  | 40 |
| <b>Змістовий модуль 2. <i>Захист населення та територій у надзвичайних ситуаціях</i></b>     |       |    |    |   |  |    |    |    |   |   |  |  |    |
| Тема 1. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в осередках масового ураження | 8-9   | 12 | 2  | 2 |  |    | 8  | 12 |   |   |  |  | 12 |
| Тема 2. Захист населення у надзвичайних ситуаціях                                            | 10-11 | 12 | 2  | 2 |  |    | 8  | 14 |   | 2 |  |  | 12 |
| Тема 3. Дії в умовах НС воєнного характеру                                                   | 12-13 | 11 | 2  | 2 |  |    | 7  | 12 |   |   |  |  | 12 |
| Тема 4. Діяльність суб'єктів господарювання в сфері цивільного захисту                       | 14-15 | 11 | 2  | 2 |  |    | 7  | 10 |   |   |  |  | 10 |
| Разом за змістовим модулем 2                                                                 | 46    | 8  | 8  |   |  | 30 | 48 |    | 2 |   |  |  | 46 |
| Усього годин                                                                                 | 90    | 15 | 15 |   |  | 60 | 90 |    | 4 |   |  |  | 86 |
| Курсовий проект (робота)                                                                     |       |    |    | - |  | -  |    |    |   |   |  |  |    |
| Усього годин                                                                                 | 90    | 15 | 15 |   |  | 60 | 90 |    | 4 |   |  |  | 86 |

### 3. Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми                                 | Кількість годин |
|-------|--------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Цивільний захист в сучасних умовах         | 2               |
| 2     | Організаційна структура цивільного захисту | 2               |
| 3     | Міжнародне гуманітарне право               | 1               |
| 4     | Моніторинг надзвичайних ситуацій           | 2               |

|   |                                                                                      |   |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------|---|
| 5 | Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в осередках масового ураження | 2 |
| 6 | Захист населення у надзвичайних ситуаціях                                            | 2 |
| 7 | Дії в умовах НС воєнного характеру                                                   | 2 |
| 8 | Діяльність суб'єктів господарювання в сфері цивільного захисту                       | 2 |

#### 4. Теми самостійної роботи

| № з/п | Назва теми                                                                                                                                                       | Кількість годин |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Історія цивільного захисту. Правові засади цивільного захисту. Єдина державна система цивільного захисту: завдання, структура, режими функціонування             | 7               |
| 2     | Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту. Державне регулювання у сфері цивільного захисту                                                          | 8               |
| 3     | Класифікація НС. Рівні надзвичайних ситуацій і порядок їх визначення. Стан техногенної та природної безпеки в Україні                                            | 7               |
| 4     | Надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру.                                                                                                       | 8               |
| 5     | Характеристика осередку ядерного ураження і зон забруднення. Хімічна зброя та її уражаюча дія. Осередок біологічного ураження. Бактеріологічна/ біологічна зброя | 8               |
| 6     | Поняття і принципи захисту населення і територій від НС. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях                                                        | 8               |
| 7     | Дії населення в умовах надзвичайних ситуацій військового характеру                                                                                               | 7               |
| 8     | Забезпечення техногенної безпеки суб'єктами господарювання                                                                                                       | 7               |

#### 5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист практичних робіт.

#### 6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

#### 7. Методи оцінювання.

- екзамен;

- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

**8. Розподіл балів**, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

| Рейтинг здобувача вищої освіти, бали | Оцінка національна та результати складання |               |
|--------------------------------------|--------------------------------------------|---------------|
|                                      | екзаменів                                  | заліків       |
| 90-100                               | відмінно                                   | зараховано    |
| 74-89                                | добре                                      |               |
| 60-73                                | задовільно                                 |               |
| 0-59                                 | незадовільно                               | не зараховано |

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни  $R_{\text{дис}}$  (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи  $R_{\text{нр}}$  (до 70 балів):  $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$ .

## 9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Цивільний захист»: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2247>

2. Ракоїд О.О., Кудрявицька А.М. Цивільний захист та охорона праці: Навчальний посібник для студентів ОС Магістр за спеціальністю 101 Екологія. К.: НУБіП. 2021. 329 с.

3. Кулешов М. М., Садковий В. П., Тютюник В. В. Державна система цивільного захисту: навч. посіб. / М. М. Кулешов, В. П. Садковий, В. В. Тютюник. Х.: НУЦЗУ, 2020. 232 с.

4. Rakoid O.O. Basics of Civil Protection. Manual for graduate students in the study program 101 Ecology. Kyiv: NUBIP, 2021. 120 p.

5. Кудрявицька А.М., Ракоїд О.О. Правові засади цивільного захисту в Україні. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни «Цивільний захист» для студентів ОС Магістр 101 Екологія, 162 Біотехнології та біоінженерія. К.: НУБіП. 2020. 77 с.

6. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник для студентів спеціальностей з природничих, соціально-гуманітарних наук та інформаційно-комунікаційних технологій / О.Г. Левченко, О.В. Землянська, Н.А. Праховнік, В.В. Зацарний; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: Каравела, 2021. 268 с.

7. Біла книга цивільного захисту України, 2021–2022. Інформаційне видання ДСНС / За загальною редакцією П.Б. Волянського. К., 2023. 274 с.

8. Ракоїд О.О., Піскунова Л.Е. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни

«Цивільний захист» для студентів ОС Магістр за спеціальностями 101 Екологія, 162 Біотехнології та біоінженерія. К.: НУБіП. 2024. 50 с.

9. Теплоухов Б.П. Зброя масового ураження та захист від неї. Навчальний посібник. Київ : Вид. дім "СКІФ", 2023. 101 с.

#### **10. Рекомендовані джерела інформації**

1.Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/>

2. Кодекс Цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року №5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

3. Законодавчі та інші нормативно-правові акти сфери компетенції ДСНС. URL: <https://dsns.gov.ua/zakonodavstvo/zakonodavci-ta-insi-normativno-pravovi-akti-sferi-kompetenciyi-dsns>

4. Матеріали з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій/ URL: <https://dsns.gov.ua/metodichni-rekomendaciyi/materiali-z-pitan-zahistu-naselennya-i-teritoriy-vid-nadzvichaynih-situaciy>

5. Охорона праці та пожежна безпека в Україні. URL: <https://otipb.at.ua/load/7>

6. Державна служба з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. URL: <https://dpss.gov.ua/>

7. Національний портал відкритих даних. URL: <http://data.gov.ua/>

8. Єдина екологічна платформа “ЕкоСистема”. URL: <https://eco.gov.ua/>

9. Міжнародне гуманітарне право. URL: <https://redcross.org.ua/ihl/>